

Inhoudstafel

Voorwoord	9
Hoofdstuk 1. Achtergronden, vraagstelling en onderzoeksopzet	13
<i>Jan Terpstra & Marleen Easton</i>	
1.1 Achtergronden	13
1.2 Vraagstelling	16
1.3 Nadere uitwerking onderzoeksvragen	18
1.4 Algemene opzet en methoden onderzoek	21
1.5 Keuze onderzoekslocaties	23
1.6 Slot: leeswijzer	25
Bijlage bij Hoofdstuk 1: Onderzoeksstramien	26
Deel I. Ernstige ordeverstoringen en hun achtergronden in twee Nederlandse wijken onderzocht	27
<i>Caroline Liedenaum & Jan Terpstra</i>	
Hoofdstuk 2. Verloop en uitvoering veldwerk in Nederlandse wijken	29
2.1 Inleiding	29
2.2 Verloop veldonderzoek	29
2.3 De wijk Watersluis in de gemeente Meershaven	30
2.4 De wijk Sterrenland in de gemeente Polderstad	31
Hoofdstuk 3. Botsingen in Meershaven: de wijk Watersluis	33
3.1 Inleiding	33
3.2 De wijk Watersluis in Meershaven	33
3.3 Geschiedenis van botsingen	35
3.4 Aanleiding en verloop botsingen	36
3.5 Buurtkenmerken Watersluis	41
3.6 Slot	51
Hoofdstuk 4. Botsingen in Polderstad: de wijk Sterrenland	53
4.1 Inleiding	53
4.2 De wijk Sterrenland in Polderstad	53
4.3 Geschiedenis van botsingen	54
4.4 Focus op een aantal situaties in de wijk	59
4.5 Buurtkenmerken Sterrenland	63
4.6 Slot	74
Hoofdstuk 5. Botsingen vanuit perspectief bewoners	77
5.1 Inleiding	77
5.2 Conceptueel model	77
5.3 Aard en ernst botsingen	80
5.4 Gebruik publieke ruimte	82
5.5 Verhoudingen in de buurt	86
5.6 Strategieën van bewoners	92

5.7	Rol van sleutelpersonen	96
5.8	Slot	102
	Hoofdstuk 6. Rol politie en lokaal bestuur bij botsingen	103
6.1	Aanpak politie en lokaal bestuur in Watersluis	103
6.2	Aanpak politie en lokaal bestuur in Sterrenland	108
6.3	Verschillen en overeenkomsten in aanpak	112
6.4	Bewoners over aanpak	116
6.5	Slot	120
	Hoofdstuk 7. Twee typen botsingen en hun aanpak	121
7.1	Twee basistypen botsingen	121
7.2	Verwevenheid van de twee typen botsingen	123
7.3	Aanpak in de twee wijken	124
7.4	Tegenstellingen in aanpak	126
7.5	Slot	128
	Deel II. Ernstige ordeverstoringen en hun achtergronden in twee Belgische wijken onderzocht	131
	<i>Liesbeth Descheemaeker, Marleen Easton, Jannie Noppe, Paul Ponsaers Gudrun Vande Walle & Antoinette Verhage</i>	
	Hoofdstuk 8. Verloop en uitvoering veldwerk in Belgische wijken	133
8.1	Inleiding	133
8.2	Verloop veldonderzoek	133
8.3	De wijk Kuregem in de gemeente Anderlecht	135
8.4	De wijk Liedekerke in de gemeente Sint-Joost-ten-Node	137
	Hoofdstuk 9. Botsingen in Anderlecht: de wijk Kuregem	139
9.1	Inleiding	139
9.2	De wijk Kuregem in Anderlecht	139
9.3	Geschiedenis van botsingen in Kuregem	142
9.4	Aanleiding en verloop botsingen	143
9.5	Buurtkenmerken Kuregem	146
	9.5.1 Het contact tussen de bewoners	146
	9.5.2 Jeugdgroepen en jongerenwerking in de wijk Kuregem	149
	9.5.3 Infrastructuur	153
9.6	Betekenis botsingen voor de buurt	154
9.7	Opvattingen en verwachtingen van bewoners	156
	9.7.1 Inwoners over het optreden van de politie	156
	9.7.2 Verwachtingen van de inwoners ten aanzien van de gemeente	157
	9.7.3 Wantrouwen tegenover de politie en de gemeente	158
9.8	Het optreden van de politie	160
	Hoofdstuk 10. Botsingen in Sint-Joost-ten-Node: de wijk Liedekerke	163
10.1	Inleiding	163
10.2	De wijk Liedekerke in Sint-Joost-ten-Node	164
10.3	Geschiedenis van botsingen	166
10.4	Aanleiding en verloop botsingen	168

10.4.1	Botsing 1: Rel tussen Koerden en Turken	168
10.4.2	Botsing 2: Overlastsituatie veroorzaakt door jongeren in de Verbiststraat	170
10.5	Buurtkenmerken Liedekerke	171
10.5.1	Het contact tussen de bewoners	172
10.5.2	De aanwezigheid van jongeren	174
10.5.3	Infrastructuur	174
10.6	Betekenis botsingen voor de buurt	175
10.6.1	Botsing 1: Rel tussen Koerden en Turken	176
10.6.2	Botsing 2: Overlastsituatie veroorzaakt door jongeren in de Verbiststraat	177
10.7	Opvattingen en verwachtingen van bewoners	180
10.7.1	Bewoners over het optreden van de politie	180
10.7.2	Verwachtingen tegenover de politie	186
10.7.3	Verwachtingen tegenover de gemeente	186
10.7.4	Wantrouwen tegenover de politie en de gemeente	187
10.8	Het optreden van de politie	188
10.8.1	Politie aan het woord	188
10.8.2	Buurtgebonden factoren en optreden van de politie	190
10.8.3	Welzijnsorganisaties in de gemeente	193
	Hoofdstuk 11. Botsingen vanuit perspectief bewoners	195
11.1	Inleiding	195
11.2	Ernst, aard en aanleiding van de botsing	195
11.3	Buurtcontext	197
11.3.1	Contact tussen bewoners	198
11.3.2	Aanwezigheid van jongeren	199
11.3.3	Infrastructuur	200
11.4	Percepties van bewoners	201
11.5	Strategieën van bewoners	203
11.5.1	Beïnvloedende factoren	203
11.5.2	Gezamenlijke acties	204
11.5.3	Gedrag aanpassen	205
11.5.4	Partijen met elkaar verzoenen	205
11.5.5	Conclusie	206
	Hoofdstuk 12. Perspectief en rol van politie bij botsingen in België	209
12.1	Inleiding	209
12.2	Gemeenschapsgerichte politiezorg	209
12.3	Bewoners over politie	211
12.3.1	Optreden van de politie	211
12.3.2	Wijkagent – interventiepolitie	212
12.3.3	Politie en sociaal werk	213
12.3.4	Verwachtingen naar de gemeente toe	214
12.4	Politie over de botsingen	214
12.5	Strategie van de politie	217
12.5.1	Reactie op de rellen	217
12.5.2	Reactie op overlastsituaties	218
12.5.3	Dagelijkse en preventieve werking	219
12.6	Verschillende perspectieven	220

12.7 Conclusie	222
Hoofdstuk 13. Typologie botsingen	225
13.1 Inleiding	225
13.2 Vier types botsingen	225
13.3 Botsing Type I	227
13.3.1 Perceptie van de wijkbewoners	227
13.3.2 Perceptie van welzijnswerkers	229
13.3.3 Visie van de politie	230
13.4 Botsing Type II	231
13.4.1 Perceptie van de wijkbewoners	231
13.4.2 Perceptie welzijnswerkers	232
13.4.3 Perceptie van de politie	233
13.5 Botsing Type III	234
13.5.1 Perceptie wijkbewoners	234
13.5.2 Perceptie welzijnswerkers	236
13.5.3 Perceptie van de politie	236
13.6 Botsing Type IV	237
13.6.1 Perceptie van wijkbewoners	237
13.6.2 Perceptie van welzijnswerkers	238
13.6.3 Perceptie van politie	238
13.7 Bevindingen over de types heen	239
13.7.1 Aard van de overlastbezorgers/relshoppers: who is IN and who is OUT?	239
13.7.2 Bewonersstrategieën	240
13.7.3 Onveiligheidsgevoel	241
13.8 Aanpak door de politie	241
Geraadpleegde documenten	242
Wetgeving	243
Websites	243
Deel III. Slotbeschouwing	245
<i>Marleen Easton & Jan Terpstra</i>	
Hoofdstuk 14. Slot	247
14.1 Inleiding	247
14.2 De wijk als context: achterstand en spanningen	248
14.3 Positie van jeugdgroepen	250
14.4 Spanningen tussen bevolkingsgroepen	252
14.5 Verwevenheid van twee typen spanningen	254
14.6 Geïmporteerde spanningen	255
14.7 De buitenwereld als object van woede en conflict	256
14.8 Botsende definities	257
14.9 Vergelijking twee landen	258
14.10 Slot	261
Literatuur	263
Over de auteurs	267